

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Az Akadémia palotája áll a Nemzeti Színház telkén*

Forrás: *Magyarország*

Bn
(Hely)

1927. 9. 27.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

792

Hely

Nemzeti Színház

Idő

"1927"

Személy

Helyszám

Az Akadémia palotája áll a Nemzeti Színház telkén

Különös bonyodalmak a Nemzeti Színház telkei körül

A *Magyarország* cikke, amely az új Nemzeti Színház telekkérdését ismertette, nagy feltűnést keltett, mert a telekkérdés számszerű adatait először ezek a megállapítások világították meg. Az új Nemzeti Színház fölépítésének egyike a legjelentősebb városrendezési problémáknak is, ezenfelül abból a szempontból is jelentős, hogy *kapcsolatos vele a Népszínház jövőendő sorsának problémája is*. Még nem indultak meg ugyan az alapvető tárgyalások a közoktatási minisztérium és a főváros között, de a kérdés iratainak tanulmányozása folyik s ezek során fölülte érdekes adatok kerültek elő a Nemzeti Színház telekügyére vonatkozóan.

A Nemzeti Színház régi telke

1825-ben merült föl először az állandó magyar színház építésének gondolata s akkor, természetesen, a Nemzeti Színház céljaira a Belvárosban keresték helyet. *Pest megye alapot létesített az állandó színház céljaira* s ennek az alapnak első bevételeiből, amely részben közadakozásból jött létre, meg is vásároltak egy telket az akkori Hatvani utcában, szemben a Landerer és Heckenast-féle nyomdával. A telket nem tudták kifizetni s mire az állandó színház építése komolyabb kérdés lett, akkorára már az adósságok ugy

megnövekedtek, hogy az állandó színháznak ezt az első telkét el kellett adni. Ezt a telket azután meg is vásárolta a Nemzeti Kaszinó s így a *Nemzeti Színház számára kiszemelt és megvásárolt első telken most a Nemzeti Kaszinó palotája áll a Kossuth Lajos-utcában*.

Amikor 1835-ben az állandó színház építésének gondolatát már nagyobb lendülettel óhajtották megvalósítani, akkor, tudvalévőleg, két terv állott egymással szemben. *Széchenyi István gróf hatalmas színházi palotát akart építeni, méltót az ország színházához, de a szükséges anyagi eszközök nem álltak rendelkezésére Pest megyének, amelynek részéről a színházügyeket akkor Földváry Gábor alispán és Fáy András intézték, Széchenyivel szemben az volt az álláspontja, hogy addigis, amíg a nagyobb anyagi eszközök rendelkezésére fognak állani, ideiglenesen kisebb színházépületet kell emelni. Miután azonban a Hatvani-utcai színházi telken sok volt az adósság és ezt a telket el akarták adni, úgy gondolkodtak, hogy valamely olcsóbb telket kell az ideiglenes épület számára szerezni. Minthogy pedig akkor Pest megyének különböző követeléseivel Grassalkovich Antal, herceggel szemben, Földváry Gábor alispán Fáy András közvetítésére úgy egyezett meg Grassalkovich herceggel, hogy a herceg a Hatvani kapuval szemben lévő buzarakitárát telkekkel együtt átengedi a színház céljaira. Földváry Gábor*

ekkor úgy gondolkodott, hogy *mintegy huszonötezer forint költséggel fölépíti az ideiglenes színházat*, azonban munkaközben mindinkább kedvet kapott ahhoz, hogy a színház jellege állandó legyen és *így épült fel a mostani Rákóczi-ut és Múzeum-körút sarkán az a színház, amelyet 1837 augusztus huszonkettedikén nyitottak meg és amelyet a háberu előtt azért bontottak le, hogy ott épüljön fel az új Nemzeti Színház.*

A Nemzeti Színház telke a Dunaparton

Ezt a színházat akkor csupán ideiglenes színházépületnek vélték, ez a színház Pest megye színháza volt, ellenben az országos színház fölépítésének gondolatát nem hagyta nyugodni Széchenyi. Az ő terve az volt és ezt a tervet osztotta mindenki, hogy *az igazi Nemzeti Színháznak gyönyörű palotában a Dunaparton kell fölépülnie. A helytartótanácsnak akkor rengeteg telke volt a Dunaparton, amelyeket az ugynevezett Szépitő Bizottság kezel. Széchenyi keréztülvitte*

helytartótanácsnál, hogy az országos színház céljaira a Dunaparton engedjenek át méltó telket és ez meg is történt. *A telket ki is jeltették és az volt a terv, hogy ha megfelelő összeg majd rendelkezésre fog állani, akkor ott föl is építik a Nemzeti Színházat.*

Széchenyi, akiben már akkor kialakult a Lánchíd építésének gondolata, *úgy tervezte, hogy az új színháznak a Lánchíd mellett kell lennie s ezt építészeti műemeknek tervezte. A szabadságharc, majd pedig a Bach-korszak, valamint Széchenyi lelki összeomlása megakadályozta ennek a tervnek végrehajtását. A régi Nemzeti Színház épületét mindinkább megszórták, Pest megye színháza közben felvette a Nemzeti Színház*

nevet is és az új színház fölépítésének gondolata annyira elaludt, hogy *végül a színháztelek beépítetlenül üresen maradt. Amikor azután elhatározták, hogy az Akadémia számára palotát emelnek és telket kerestek, akkor jutott eszükbe az Akadémia akkori vezetőinek, elsősorban Toldy Ferencnek s Fáy Andrásnak a Nemzeti Színház telke. Az üres telket föl is használták s így a Nemzeti Színház telkén épült föl a Magyar Tudományos Akadémia palotája.*

Két ajánlat a Kamaraszínházra

A helyzet ilyenformán az, hogy *a Nemzeti Színház alapjának ma tulajdonképpen csak egyetlen telke van, a Rákóczi-uti telke, a Múzeum-körút sarkán. Amióta Klebelsberg Kuno gróf közoktatási miniszter kifejtette azt a programját, hogy a Nemzeti Színház új telken helyezendő el, viszont a régi telken a Kamaraszínház építendő föl, két ajánlat is érkezett már, egyelőre csak téjékoztatásul a közoktatási kormányhoz.*

Az egyik ajánlatot egy építővállalkozó cég tette, s ennek az ajánlatnak az a lényege, hogy *a vállalkozó cég hajlandó fölépíteni a Kamaraszínházat úgy, hogy körülötte, a Múzeum-körút és a Rákóczi-ut sarkán, hatemeletes üzletházat épít, s ennek jövedelmei néhány évtizedig a vállalkozó cégel illetnék meg, viszont az állam a Kamaraszínházat ingyen kapná s rögtön birtokba vehetné.*

A másik ajánlat egy külföldi filmgyár érdekeltségétől érkezett. Ez az ajánlattevő hajlandó lenne a Rákóczi-ut és a Múzeum-körút sarkán *háromezer személyre alkalmas befogadóképességű színházat építeni mégpedig azzal a feltétellel, hogy ezt az épületet husz évig mozgóképességű színház céljaira a filmgyár használhatná, husz esztendő után pedig azt ingyen engedné át az államnak. Természetes, hogy ez a színház nem annyira Kamaraszínház céljaira volna alkalmas azután, mint a népszínháznak, esetleg pedig — azután is mozinak.*